

VERSLAG VAN DE VRIJWILLIGERSDAG

OOSTVAARDERSKLINIEK ALMERE

15 NOVEMBER 2014

Twee keer per jaar is er een vrijwilligersdag waarop de kerkvrijwilligers van de Oostvaarderskliniek in Almere bij elkaar komen en samen praten over een bepaald thema. Naast het bijwonen van de kerkdiensten organiseren vrijwilligers ook het maandelijkse eetcafé voor de patiënten die verlof hebben, wordt in de kliniek eens in de maand een zangavond georganiseerd en worden een aantal patiënten bezocht.

Het thema voor deze dag was: *“Jezelf vergeven, kan dat wel?”*

Start van de dag

De dag begon om 11.00 uur met de tweewekelijkse kerkdienst voor de patiënten o.l.v. dominee Arjan Noordhoek. Als gastspreker was dominee Connie Karsten uitgenodigd, justitie-predikant in Hoogvliet.

De preek en de liederen waren gericht op het thema “jezelf vergeven”. Connie vertelde het verhaal van de vrouw die in een concentratiekamp een broche van haar buurvrouw, die in het bed naast haar lag, had gestolen. Zo kon deze mevrouw aan extra voedsel komen. De buurvrouw werd steeds zwakker en zieker en overleed uiteindelijk. De vrouw had in de jaren daarna steeds last van haar geweten, omdat zij de broche had gestolen, en het kamp had overleefd, terwijl haar buurvrouw was overleden. Uiteindelijk ontmoette de vrouw een kleindochter van de vrouw waarvan zij de broche had gestolen. Zij kon helpen om de dure medische behandeling van haar zieke zoon te betalen. Zo heeft zij toch iets terug kunnen doen, waardoor zij zich niet meer zo schuldig ging voelen. Het gaat er in dit verhaal om dat vrede, verlichting, e.d. pas kan ontstaan als de volgende elementen aanwezig zijn: belijden, erkenning van schuld, naar de (A)nder toegaan en om vergeving vragen, en indien mogelijk iets doen ter compensatie/restitutie.

Tijdens de dienst werd er door patiënten enthousiast gereageerd op zijn woorden over "Vergeven, hoe doe je dat" van dominee Noordhoek. Het had hen duidelijk geraakt.

Na de dienst werd er bij de koffie nog gepraat over het onderwerp. Na het koffiedrinken met de patiënten, vertrokken de vrijwilligers naar het gebouw van Zending Over Grenzen, waar het middagprogramma werd gehouden.

Het middagprogramma

De middag begon met een lunch van heerlijke Surinaamse broodjes. Er waren enkele gasten bij gekomen, waaronder Marcel Koorevaar - Sociaal Cultureel Werker in de kliniek, en Martin van den Brink - bestuursvoorzitter van stichting Kerken en Gevangenen.

Na de lunch werd de middagactiviteit ingeleid door Connie Karsten.

Als eerste werd er in tweetallen gepraat over het hebben van spijt van iets dat je eens gedaan hebt. Wij gingen in op de vraag of wij er met iemand over konden praten, en of wij vergeven hebben ervaren van degene die wij iets hebben aangedaan, en van God. En hebben wij iets kunnen doen om het leed te verzachten?

Na deze korte inleiding op het onderwerp, sprak Connie over het brede kader van vergeving. Zij haalde het verhaal van koning David aan, die vergeving vroeg aan God, voor de zonde die hij had begaan (het laten doden van de man van Batseba) . Hij had vergeving ontvangen, maar zij werden ook gestraft doordat hun eerste kind overleed (en de andere zonen veel problemen hadden). De profeet Nathan heeft David geholpen bij het onder ogen zien van zijn schuld.

Ook het voorbeeld van Paulus werd genoemd: eerst had hij velen vervolgd en vermoord omdat zij Jezus volgden. Hij had daar later veel spijt van, maar wist dat zijn zonden waren vergeven dankzij Jezus' offer. Paulus heeft tijdens zijn reizen en door zijn brieven overal het woord en de blijde boodschap gebracht.

Rollenspel

Na deze inleiding door Connie werd een rollenspel gedaan. Hans (Arjan) als patiënt voelde zich niet begrepen en slecht behandeld in de kliniek. Hans kon nauwelijks onder ogen zien waarvoor hij was veroordeeld, en vond zichzelf het slachtoffer. Enkele vrijwilligers gingen met Hans in gesprek teneinde hem te helpen met het krijgen van een reëler kijk op de situatie. Bij het evalueren van dit rollenspel kon het volgende worden geconcludeerd:

1. Je hebt tijd nodig om vertrouwen te winnen van een patiënt, en tijdens dit proces moet je erkenning geven en begrip tonen. Het luisteren naar de patiënt is belangrijk. Geen conclusies trekken of voorbarig advies geven, maar luisteren en “er zijn”.
2. Pas als je het vertrouwen van een patiënt hebt gewonnen, kan je voorzichtig beginnen over het onderwerp “vergeving”.
3. Zeg nooit dat de patiënt verggeving moet vragen, maar ga het gesprek aan en let er op hoe de patiënt zich ontwikkelt; ga niet voor de patiënt uit hollen, en leg hem/haar niets op. Volg het ontwikkelingsproces van de patiënt, ook al vraagt dit veel tijd.

Opdracht: in subgroepjes drie vragen bespreken

Bij de volgende activiteit werden wij in 5 groepjes gesplitst om samen over de volgende vragen te praten:

1. Welke ingrediënten zijn volgens jou noodzakelijk als wij spreken over jezelf vergeven?
2. A. Denk je dat mensen dat in hun eentje kunnen: zichzelf vergeven? Of hebben zij anderen (de Ander) nodig in dit proces?
B. Kunnen wij daar als vrijwilligers een (bescheiden) rol in spelen?
3. Hoe kijk je aan tegen “compensatie”? (Mensen doen iets om iets goed te maken, pijn te verzachten, misschien niet van het oorspronkelijke slachtoffer maar van anderen in soortgelijke omstandigheden).

Na het bespreken van deze punten in subgroepjes, was het tijd voor de traditionele taart tijdens de theepauze.

Terugkoppeling en nabespreking van de vragen

Plenair werden de resultaten van de bespreking van de drie vragen doorgenomen. Samengevat :

Vraag 1:

1. Het besef van spijt/berouw/schaamte is noodzakelijk alvorens men om vergeving kan vragen (gewetensvorming).
2. Sommige patiënten zijn psychisch of verstandelijk niet in staat om tot dit besef te komen. Wij moeten dit accepteren.
3. Er moet voor nodig om vergeving te vragen.
4. Liefde voor jezelf en zelfwaardering is nodig om jezelf te kunnen vergeven.
5. Zelfinzicht is nodig om te kunnen komen tot het zien van je eigen fouten en je eigen rol te zien.
6. Men moet in staat zijn te kunnen voelen wat er met de ander aan de hand is (empathie).
7. Men moet in staat zijn om de eigen spijt, berouw, schaamte, taboes, enz. te kunnen onderkennen.

Vraag 2:

8. Iedereen heeft anderen nodig in het proces van vergeving geven/vragen. De ander heeft dan de rol van spiegel of klankbord. Ook als gebedspartner is de ander belangrijk.
9. De ander kan helpen relativeren en nadenken over vergeven.
10. "Vergeven is een relatiewoord": er zijn twee partijen voor nodig.
11. Er is veel eenzaamheid. Patiënten hebben anderen nodig om te kunnen praten.
12. Het is heel belangrijk om het positieve in de patiënten te benoemen. Wij kunnen hen daarmee helpen. Waardering tonen is iets wat patiënten erg nodig hebben om ook zelf anderen te gaan waarderen en ...vergeven.

Vraag 3:

13. Compensatie kan helpen om het gevoel van schuld te verzachten.
14. Het is naast compensatie belangrijk om van binnen te weten dat vergeving wordt gegeven.

Rollenspel over compensatie

Het is moeilijk om een depressieve patiënt te benaderen. Er werd een rollenspel gedaan met Arjan als depressieve patiënt Willem.

Wij concludeerden: compensatie is het zoeken naar een weg om het een beetje goed te maken. Het is afkopen van schuld, maar de innerlijke gesteldheid is belangrijk, want het moet gemeend zijn. Veel patiënten doen hun best om mee te werken aan het geven van voedsel aan daklozen.

Door iets te geven krijgen zij het gevoel iets voor een ander te betekenen. Wij kunnen hen hierbij helpen door te vragen of zij iets (kleins) voor ons willen doen, bijvoorbeeld helpen met het schenken van koffie en thee en na afloop van een activiteit helpen met opruimen.

Dank

Het officiële gedeelte van de middag werd afgesloten met het uitspreken van dank aan Connie voor haar leiding van de activiteiten rond het onderwerp "vergeving", en aan Marijke voor haar inzet bij het organiseren van alle diensten, met de vele administratieve handelingen die hierbij nodig zijn. Beiden ontvingen een mooie bos bloemen.

Wij luisterden naar Ilse die het lied "To God be the glory" vanuit haar hart voor ons zong.

Maaltijd

Het buffet met Surinaams eten stond klaar en de kring werd snel een lange eettafel. Het eten heeft heerlijk gesmaakt, met dank aan de Stichting Kerken en Gevangenen.

Verlag: dank aan Lita van Leesten